EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.2.2022
SWD(2022) 43 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937

{COM(2022) 71 final} - {SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} - {SWD(2022) 39 final} - {SWD(2022) 42 final}

Kommenteeritud kokkuvõte
Mõjuhinnang järgmise ettepaneku kohta: direktiiv äriühingute kestliku üldjuhtimise kohta
A. Vajadus meetmete järele
Mis on probleem ja miks on tegemist ELi tasandi probleemiga?
Peamine probleem, mida käsitletakse, on **vajadus tugevdada äriühingute üldjuhtimise ja haldussüsteemide kestlikkust,** võttes arvesse kahte aspekti: 1) ettevõtjate riskijuhtimise süsteemides ja otsustes **ei võeta piisavalt arvesse sidusrühmade huve ja sidusrühmadega seotud (kestlikkus-)riske ettevõtjale**; 2) ettevõtjad **ei leevenda piisavalt oma kahjulikku inimõigustealast ja keskkonnamõju**, neil ei ole piisavaid juhtimis- ja haldussüsteeme ega meetmeid oma kahjuliku mõju leevendamiseks. Probleeme **põhjustavad turutõrked**, nagu ettevõtjate ja äriühingu juhtide keskendumine lühiajalisele tegevusele, liikmesriikide ebaselgetest ja lahknevatest õigusnormidest (sealhulgas loodavatest) tulenevad **regulatiivsed puudujäägid** ning ebatõhusad vabatahtlikud raamistikud. Probleemil on **ELi mõõde**, kuna ettevõtjad ja investorid tegutsevad piiriüleselt, tarneahelad on riikidevahelised ja tuvastatud turutõrked süsteemsed. **Arvata võib**, et probleem **aja jooksul süveneb**: riskide kindlakstegemine ja teadlikkus eeldatavasti paranevad, kuid muutus ei ole piisavalt kiire, ühtlane, süsteemne ja ulatuslik.
Mida tuleks saavutada?
Üldeesmärk on paremini ära kasutada ühtse turu potentsiaali, et edendada üleminekut kestlikule majandusele, soodustada kestliku väärtuse loomist ning parandada ELi ettevõtjate pikaajalist tulemuslikkust ja vastupidavust. **Erieesmärgid** on järgmised: selgitada, millist tegevust oodatakse äriühingu juhtidelt, et täita oma kohustust tegutseda äriühingu huvides; soodustada kestlikkusriskide ja -mõjude lõimimist üldisse riskijuhtimisse; suurendada vastutust kahjuliku mõju kindlakstegemise, ennetamise ja leevendamise eest, sealhulgas väärtusahelates; parandada õiguskaitsevahendite kättesaadavust; parandada äriühingu üldjuhtimise tavasid, et kestlikkus oleks paremini lõimitud äriühingu juhtide ja äriühingu otsuste tegemise protsessidesse.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus (subsidiaarsus)?
Probleemi ELi / üleilmse mõõtme tõttu **ei õnnestu** mõne liikmesriigi individuaalsete meetmetega **eesmärke rahuldavalt saavutada**. ELi õigusnormidega on paremad võimalused leevendada ettevõtjatele avaldatavat lühiajalist survet. Uued ELi normid tugineksid olemasolevale ELi äriühingu üldjuhtimise raamistikule. ELi sekkumisega saab tagada, et ELi võetakse kuulda kogu maailmas.
B. Lahendused
Millised on poliitikavariandid eesmärkide saavutamiseks? Kas on olemas eelistatud variant? Kui ei, siis miks?
Kaaluti peamiselt äriühingu hoolsuskohustuse ja äriühingu juhtide kohustustega seotud poliitikavariante. Mitteregulatiivsed võimalused jäeti kõrvale, kuna need ei ole osutunud tulemuslikuks ja tõhusaks. Hoolsuskohustuse puhul jäeti vähese tulemuslikkuse tõttu kõrvale ka teatavad regulatiivsed võimalused (nt väärtusahela esimese astmega piirduv kohustus või vastutus). Allesjäänud variandid erinevad üldise lähenemisviisi (valdkondlik – horisontaalne) ja isikulise kohaldamisala poolest. **Pakutakse välja üksteist täiendavate eelistatud poliitikavariantide pakett.** Mis puudutab **äriühingu hoolsuskohustust**, siis suurtele piiratud vastutusega äriühingutele kehtestataks horisontaalne hoolsuskohustus (määratakse kindlaks töötajate arvu ja käibe kriteeriumide kahe võimaliku alternatiivse kogumi alusel) kombinatsioonis lihtsustatud korraga, millega käsitletakse keskmise suurusega ja keskmise turukapitalisatsiooniga piiratud vastutusega äriühingute kõige tõsisemaid probleeme sektorites, kus keskkonnale ja inimõigustele avalduv kahjulik mõju on tõenäolisem (suure mõjuga sektorid). Seda toetaksid ELi ühtlustatud normid tsiviilvastutuse ja halduskorras normide täitmise tagamise kohta. Hõlmatakse ELis märkimisväärset käivet tegevad kolmandate riikide ettevõtjad. Mis puudutab **äriühingu juhtide kohustusi**, siis selgitataks

eelistatud variandi raames ühtlustatud viisil äriühingu juhtide üldist kohustust tegutseda äriühingu parimates huvides kõigi piiratud vastutusega äriühingute puhul (reguleeritud liikmesriikide äriühinguõigusega). Seda toetaksid mõned suurettevõtte juhtide erikohustused (nt seoses riskijuhtimise või sidusrühmade kaasamisega) ning neid hakataks suure mõju ja keskmise suurusega piiratud vastutusega äriühingute ning börsil noteeritud VKEde suhtes kohaldama järk-järgult. Äriühingu hoolsuskohustust täitvate juhtide ülesanded kehtivad samade äriühingute suhtes nagu see kohustuski. Rohkem kui 1 000 töötajaga suurettevõtetele kehtiksid juhtide täiendavad erikohustused, mis on seotud teaduspõhiste eesmärkidega strateegia paikapanemisega. Seda täiendaks üldklausel, et **tasustamine** peaks uute normide järgimist hõlbustama või vähemalt mitte takistama.

Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist varianti toetab?

Konsulteerimine, eelkõige avalik konsultatsioon, millele saadi peaaegu pool miljonit vastust, näitab üldist toetust ELi meetme eesmärgile ja enamikule kavandatud meetmetele. Mis puudutab **äriühingu juhtide kohustusi**, siis tunnistas enamik vastajaid kõigis sidusrühmades vajadust selle järele, et äriühingud ja nende juhid võtaksid ettevõtlusotsuste tegemisel arvesse sidusrühmade huve, eriti seoses kestlikkuse lõimimisega äriühingu strateegiasse, ning suurimat toetust väljendasid valitsusvälised organisatsioonid, neile järgnesid üksikud äriühingud ja ettevõtjate ühendused. Viimati nimetatud väljendavad muret mõõdetavate eesmärkide seadmise ja kõigi sidusrühmade huvide tasakaalustamise pärast. **Äriühingu hoolsuskohustuse** puhul kinnitavad kõik sidusrühmad ülekaalukalt vajadust horisontaalse ELi õigusraamistiku järele, mis tagaks ühtlustamise, võrdsed tingimused ja õiguskindluse. Üldise toetuse pälvis ambitsioonikas lähenemisviis hoolsuskohustuse sisule, mis on vastavuses eelistatud poliitikavariandiga. VKEde koormuse vähendamisel peetakse tõhusaks selliseid meetmeid nagu vahendite pakett, riiklik kasutajatugi, suutlikkuse suurendamise toetus, sealhulgas rahastamine, ja mittesiduvad suunised. Näib, et täiendavaks vahendiks peetakse **tasustamist**, kuid vastused selle kohta on mõnevõrra piiratud.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Eelistatud variantide pakett võimaldaks **ettevõtjatel** parandada finantstulemusi, tuginedes eri teguritele, nagu parem riskijuhtimine, tegevuse suurem tõhusus ja kulude kokkuhoid, parem vastupanuvõime, suurem innovatsioon. Kõik eelised ei teki kohe, mõni võib ilmneda keskpikas või pikas perspektiivis, samuti ei saa kõik kohaldamisalasse kuuluvad ettevõtjad võrdselt kasu. Oodatakse positiivset **mõju inimõigustele**, sealhulgas tööõigustele, **ja keskkonnale**, ka kolmandates riikides, kus asuvad tarneahelad. Eelistatud pakett oleks nende eeliste saavutamisel tulemuslik.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Kulud, mis tekivad ettevõtjatel seoses nõuete täitmisega, koosnevad hoolsusprotsesside ja -menetluste loomise ja rakendamise kuludest ning üleminekukuludest, st kulutustest ja investeeringutest, mis on vajalikud ettevõtja enda tegevuse ja väärtusahelate muutmiseks, et kahjulikku mõju leevendada. Üldsusele aruannete esitamisega seotud lisakulusid kannavad ainult suure mõjuga, börsil noteerimata keskmise suurusega äriühingud, kuna nad ei ole hõlmatud komisjoni ettepanekuga äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi kohta. Hinnanguliste otseste vastavuskulude hulgas on, võttes arvesse mõjutatud ettevõtjate arvu, ühekordsed kulud 500–680 miljonit eurot ja korduvkulud 1,72–2,37 miljardit eurot (aastas) (olenevalt sellest, milline töötajate arv / käibekriteerium hoolsuskohustusega täielikult hõlmatud suurettevõtjate määratlemiseks valitakse). Mõned ettevõtjad (tütarettevõtjad, väärtusahela partnerid), kes ei ole algatuse kohaldamisalasse ei kuulu, kannavad kaudseid (edasikanduvaid) kulusid. Äriühingu juhtide kohustustega kaasnevad ühekordsed kulud 445 miljonit eurot, samas kui tasude mõju kuludele on väga piiratud.

Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?
Eelistatud paketis on väike- ja mikroettevõtjad hoolsusmeetmetest vabastatud; keskmise suurusega ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad on hõlmatud ainult siis, kui nad tegutsevad eriti suure mõjuga majandussektorites, millel on sihipärasemad kohustused ja üleminekuperiood. Nagu kirjeldatud, on kaudset mõju oodata kõigile väärtusahelates osalevatele ettevõtjatele; seetõttu sisaldab eelistatud pakett meetmeid, millega välditakse nõuete täitmise koormuse panemist VKEde väärtusahela partneritele, samal ajal aitavad VKEde kulusid vähendada ka täiendavad toetusmeetmed. Üldiselt peaks eelistatud poliitikavariant parandama ettevõtja vastupanuvõimet ja pikaajalist tulemuslikkust (vt jagu „Kasu“), eelkõige keskmises ja pikaajalises perspektiivis, ning tooma samasugust kasu ka majanduse tasandil. Kuna kuludena avalduv mõju on ettevõtjate tuludega võrreldes suhteliselt väike, ei ole oodata olulisi negatiivseid moonutusi seoses ELi ettevõtjate konkurentsivõimega maailmaturgudel ning keskmine kuni pikaajaline mõju konkurentsivõimele on positiivne.
Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?
Eelistatud variandi puhul oleksid kõigi liikmesriikide avaliku halduse kantavad järelevalvekulud 0,13 miljonit eurot ühekordsete kuludena ja 7,86–11,2 miljonit eurot korduvkuludena (aastas) (olenevalt sellest, milline töötajate arv / käibekriteerium hoolsuskohustusega täielikult hõlmatud suurettevõtjate määratlemiseks valitakse). Neid arvutusi kohaldatakse hoolsuskohustuse täitmise riskipõhise järelevalve puhul. Äriühingu juhtide kohustuste ja tasudega seotud täiendavaid järelevalvekulusid eeldatavasti ei teki. Liikmesriikidel võivad kohtuvaidlustest tekkida ka väikesed lisakulud, mis on seotud normide täitmise tagamisega.
Kas on oodata muud olulist mõju?
Väärtusahelate kaudu levib üleilmne mõju kolmandate riikide ettevõtjate ja majanduseni. Inimõigustele ja keskkonnale ning kohalikele kogukondadele oodatakse positiivset mõju, mis tuleneb sidusrühmade teadlikkuse suurendamisest, kestlikkusega seotud tavade paranemisest, rahvusvaheliste standardite ulatuslikumast kasutuselevõtust arengumaades, ohvrite jaoks õiguskaitsevahendite paremast kättesaadavusest ja kestlikest investeeringutest. Võimalik negatiivne mõju: kolmandate riikide ettevõtjate vastavuskulud ja sellele järgnev kolmandate riikide tootjate kolimine kontrollivabadele tooteturgudele; risk, et ettevõtjad hakkavad kasutama väiksema riskiga tarnijaid. Leevendusmeetmeid on kirjeldatud.
Proportsionaalsus?
Kavandatavad meetmed ei lähe põhjuste käsitlemiseks ja algatuse eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Ettevõtjatele nõuete täitmise kuludest tulenev koormus on kohandatud ettevõtja suuruse, olemasolevate ressursside ja riskiprofiiliga (vt ka eespool VKEdele avalduva mõju kohta).
D. Järelmeetmed
Millal poliitika läbi vaadatakse?
Viis aastat pärast ülevõtmist, võttes arvesse kohaldamiseks ja andmete kogumiseks kuluvat aega.